

DOI: <https://doi.org/10.52761/2522-1558.2021.16.1>

Слово редактора

2021 рік для мене є особливим, оскільки я здолав п'ятдесяту «верховину». Здається, ще вчора ходив до школи, а сьогодні, з Божого благословення, я зрілий священник. Але не розповідатиму тут про свій життєвий шлях. Зупинюся лише на його важливій складовій, адже 14 років поспіль я є головним редактором наукового щорічника «Добрий Пастир» – осередку богословської наукової думки в Івано-Франківській митрополії УГКЦ, яка 13 грудня цього року відзначила перший ювілей – 10-ту річницю з часу створення.

Першим архієпископом і митрополитом Івано-Франківської митрополії став Владика Володимир Війтишин. Усі ці 10 років він є прикладом доброго лідера своєї пастви. Хочу привітати Владика з цією важливою для всіх нас річницею й висловити щире подяку за багаторічну плідну співпрацю з часописом як Голови редакційної ради та одного з шанованих і завжди бажаних авторів Наукового вісника Івано-Франківської академії Івана Золотоустого УГКЦ.

2011 року отець митрат Іван Музичка з приводу творення нових митрополій в Україні писав: «Митрополії – то пів кроку до патріархату». Сьогодні наш часопис вносить свою лепту в те, щоб патріархат Української Греко-Католицької Церкви, який для української спільноти є дійсністю, став офіційним юридичним фактом.

Отже, цей номер «Доброго Пастиря» присвячено здебільшого ювілею Івано-Франківської митрополії УГКЦ, яка хоч і святкує перше 10-річчя, проте має багатовікову героїчну історію свого становлення як церковної інституції, що вже не перше століття визначає духовне життя української громади, боронячи її історичну пам'ять і національно-культурну ідентичність. У зв'язку зі знаменною подією в Івано-Франківській академії Івана Золотоустого 2 грудня відбулася Регіональна наукова конференція «Івано-Франківська митрополія Української Греко-Католицької Церкви: історичний досвід та перспективи розвитку», перебіг якої висвітлено на шпальтах нашого журналу Олегом Білоусом.

Саме тому 16-й номер розпочинається двома статтями, які розкривають різні богословські аспекти складного історичного шляху становлення нашої митрополії. Автори першої з них – митрофорний протоієрей Олег Каськів і Василь Майка – висвітлюють зміст і значення внеску єпископа Софрона Мудрого в розвиток семінарійної освіти, формування кадрової політики, а також піднесення рівня інтелектуального життя Івано-Франківської Архієпархії. Друга стаття також присвячена проблемі освіти греко-католицького духовенства. Її автор – ректор Івано-Франківської академії Івана Золотоустого митрофорний протоієрей Олександр Левицький – з'ясовує основні підходи та принципи формування духовенства і стану шкільництва

протягом історичного періоду, що передував проголошенню Кодексу канонів Східних Церков. В історіографічній частині часопису подано статті Ольги (с. Андрєї) Маслій, Марії (с. Християни) Голомідової, о. Петра Голінея, в яких досліджується діяльність представників Церкви, пов'язана з різними історичними періодами становлення Івано-Франківської митрополії. Поряд із цим у «Хроніці наукового життя» Іванною Стрихар і Олегом Білоусом висвітлюється презентація монографії «Нарис історії УГКЦ на Буковині»; автори представленої праці, Нестор Мизак і Андрій Яремчук, розкривають процес поступової розбудови мережі греко-католицьких парафій зусиллями подвижницького служіння греко-католицького священства за австрійської, румунської й радянської влади.

З історією становлення Івано-Франківської митрополії пов'язані ще дві ювілейні дати 2021 року – 425-а річниця Берестейської церковної унії та 130-а річниця Львівського синоду. Проблематиці цих історичних подій та їхній актуальності в сучасному світі присвячено статті Олега Маха, Василя Тучапця, Руслана Делятинського, Тиграна Латишева, Василя Медика, а також нотатки Олега Білоуса про круглий стіл «Берестейська церковна унія та екуменічні процеси в християнстві», що відбувся 11 листопада в Івано-Франківській академії Івана Золотоустого.

Оскільки одним із головних завдань митрополії як адміністративної одиниці, прив'язаної до конкретної місцевості, є духовно-культурне формування спільноти, то важливим питанням генези цієї інституції постає проблема збереження ідентичності й тяглості національно-культурних традицій. Духовна ідентичність українців пов'язана зі збереженням і розвитком традицій Київської Церкви. Одну з таких гомелітичних традицій висвітлює у своїй статті Олег Савчук, аналізуючи богословські та літургійні аспекти Успіння Пресвятої Богородиці, зокрема у спадщині митрополита Василя Липківського, патріарха Філарета (Денисенка), владики Інокентія Лотоцького, єпископа Софрона Мудрого.

Сьогодні розвиток митрополії неможливий без наукового осмислення й обґрунтування питань, які відповідають найважливішим потребам сучасності. Йдеться, з одного боку, про теоретичні й практичні питання богословського характеру, які визначають сучасне релігійне життя громади, з другого – про актуальні питання, які мають вплив на соціокультурне життя громади. У зв'язку з першим блоком актуальних питань опубліковано статтю Олега Єгрешія, в якій автор порушує проблему загрози десакралізації буття та нівеляції сакральних архетипів через необережне впровадження у церковне життя такого явища, як інклюзія, у його соціокультурному вимірі, а також статтю о. Руслана П'ясти, присвячену теоретичному визначенню ролі приватної власності згідно з біблійно-патристичним та морально-етичним вченням Католицької Церкви. Другий блок питань представлений 4 статтями, присвяченими різним аспектам особливо важливого в даний історичний момент питання національної безпеки. Так, Володимир Сабадуха досліджує світоглядні, філософсько-антропологічні й ідеологічні засади національної

безпеки в умовах парадигмальних змін українського суспільства. Роман Луцький розглядає правові колізії конституційної основи національної безпеки України. Наталія Василюк висвітлює морально-етичні аспекти безпеки в медичному середовищі передусім України, спираючись на статистичні дані різних країн світу. Вадим Крикливий звертається до аналізу політики Болгарського екзархату Йосифа I, спрямованої на формування національної безпеки Болгарського князівства в період становлення національних держав на Балканах в умовах постійної загрози втрати державності. Зазначене питання обговорювали в рамках конференції експертів «Міжрелігійний та міжконфесійний діалог і національна безпека», яка проходила 8 жовтня в Івано-Франківській академії Івана Золотоустого. Нотатки про цю конференцію подаються у «Хроніці наукового життя».

У зазначеній вище рубриці о. Андрієм Чорненком й Олегом Білоусом представлено ще одну важливу наукову подію, що сталася на початку 2021 року в Івано-Франківській академії Івана Золотоустого, – презентацію першого українського перекладу фундаментальної праці італійського католицького богослова Енцо Б'янкі «Ісус і жінки», здійсненого Галиною Теслюк.

Оскільки не можна було залишити поза увагою таку видатну подію 2020 року, як 100-річчя від дня народження святого Івана Павла II, то 16-й номер містить дві статті, присвячені богословсько-філософській спадщині 264-го Папи, яка є справжньою скарбницею мудрості. Автор однієї з них, Василь Тучапець, на засадах богословсько-екуменічного вчення понтифіка розкриває зміст еклезіального покликання УГКЦ у контексті праці над новими шляхами відновлення єдності поміж Сходом і Заходом. Автор другої – о. Юрій Максим'юк – аналізує богословсько-філософські засади персоналістичного вчення святого Івана Павла II в аспекті пізнання природи людини в контексті теологічної історії спасіння.

Насамкінець вітаю всіх авторів і читачів «Доброго Пастиря» з першим ювілеєм Івано-Франківської митрополії УГКЦ. Бажаю натхнення й Божого благословення на шляху пізнання духовного світу та закликаю всіх до співпраці в подальшій плідній розбудові нашої митрополії на науково-богословській ниві.

*Головний редактор
прот. Річард ГОРБАНЬ*